

ԵՐԵՎԱՆԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ
ԻՐԱՎԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ
Սահմանադրական իրավունքի ամբիոն

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ԾՐԱԳԻՐ

Դասընթաց՝ 1905/B09 «Ընտրական իրավունք»

Որակավորման
աստիճան՝ բակալավրի կրթական ծրագիր

Կազմեց՝ իրավ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ Հ.Ենգոյանը

ԾՐԱԳՐԻ ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

1905/B09 «Ընտրական իրավունք» (2 կրեդիտ)

Շաբաթական 2 ժամ (24 ժամ դասախոսություն, 8 ժամ սեմինար, 28 ժամ ինքնուրույն աշխատանք)

Վեցերորդ կիսամյակ, առանց եզրափակիչ գնահատման դասընթաց

Դասընթացի նպատակը և խնդիրները

Դասընթացի *նպատակն է* ուսանողներին ծանոթացնել ընտրական գործընթացի բովանդակությանը, ընտրությունները կարգավորող օրենսդրության հիմնական դրույթներին:

Դասընթացի *խնդիրներն են՝*

- ընտրությունների բովանդակության, դրանց անցկացման սահմանադրական և միջազգային երաշխիքների ուսումնասիրությունը
- ընտրական գործընթացի փուլերի ուսումնասիրությունը
- ընտրությունների կազմակերպման և անցկացման ընթացակարգերի ուսումնասիրությունը
- ընտրական իրավունքի իրականացման եղանակների ուսումնասիրությունը
- դիտորդների, վստահված անձանց, ընտրական հանձնաժողովների դերի բացահայտումը
- ընտրական վեճերի լուծման ընթացակարգերի վերլուծությունը

Կրթական վերջնարդյունքները՝

Դասընթացի ավարտին ուսանողը կունենա գիտելիքներ

- ընտրությունների դերի և բովանդակության
- ընտրական գործընթացի յուրաքանչյուր փուլի
- ընտրական գործընթացը կարգավորող նորմերի վերաբերյալ:

Ունակ կլինի՝

(բուն մասնագիտական կարողություններ)

- բացահայտել ընտրական իրավունքի իրականացման եղանակները
- ներկայացնել ընտրությունների անցկացման փուլերը և դրանցից յուրաքանչյուրի առանձնահատկությունները
- բացահայտել թեկնածուների, վստահված անձանց և դիտորդների իրավական կարգավիճակը
- ներկայացնել ընտրական հանձնաժողովների ձևավորման կարգը և լիազորությունները
- վերլուծել ընտրությունների ամփոփման և ընտրական վեճերի լուծման կարգը
- առաջարկներ ներկայացնել ընտրական գործընթացը կարգավորող օրենսդրությունը կատարելագործման վերաբերյալ:

Ստուգումների անցկացման ձևը և գնահատման չափանիշները

Նախատեսված երկու ընթացիկ ստուգումներն անցկացվում են ուսանողի բանավոր պատասխանի հիման վրա՝ յուրաքանչյուրը 9 միավոր առավելագույն արժեքով:

Յուրաքանչյուր հարցատոմս պարունակում է 3 տեսական հարց՝ յուրաքանչյուրը 3 միավոր առավելագույն արժեքով: Միավորների քայլը 0,5 է:

Ծրագրով նախատեսված 1-7 թեմաների հիման վրա անցկացվում է 1-ին ընթացիկ ստուգումը, իսկ 8-13 թեմաների հիման վրա՝ 2-րդ ընթացիկ ստուգումը:

Թեմա I Ընտրական իրավունքի՝ որպես իրավունքի ինքնություն ճյուղի ընդհանուր բնութագիրը

(2 ժամ դասախոսություն)

1. Ընտրությունների իրավական բնութագիրը, դերը և նշանակությունը:
2. Ընտրական իրավունքը որպես իրավունքի ինքնություն ճյուղ:
3. Ընտրական իրավունքի կարգավորման առարկան և մեթոդը:
4. Ընտրական իրավունքի աղբյուրները:

Հարցեր 1-4 - անցկացվում է ներածական դասախոսություն:

Հարցեր 2-4 – ինքնություն աշխատանք. հանձնարարված գրականության հիման վրա ուսանողներն ավելի խորն են ծանոթանում թեմային: Նշված հարցերի վերաբերյալ ավելի խորը գիտելիքներ ձեռք բերելու նպատակով ուսանողներին հանձնարարվում է ինքնություն ուսումնասիրել հետևյալ գրականությունը. Եղյան Ռ.Ն. «ՀՀ ընտրական համակարգը». Երևան, 2000թ:

Թեմային վերաբերող պարտադիր գրականություն

1. Հ.Թովմասյան, Վ.Պողոսյան, Ա.Ավետիսյան «Ընտրական օրենսդրության և ընտրական վարչարարության մասին». Երևան, 2007թ.
2. «Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրական իրավունք», պատ. խմբ. Ն.Ա.Այվազյան, Երևանի համալսարանի հրատարակչություն, Երևան, 2012 թ.

Թեմային վերաբերող լրացուցիչ գրականություն

1. Катков Д.Б., Корчиго Е.В. “Избирательное право. Учебное пособие. М., 2001.
2. Вешняков А.А. “Избирательное право и избирательный процесс в Российской Федерации”. Учебник для ВУЗов, М., НОРМА, 2003.

Թեմա II Ընտրական իրավունքը և դրա իրականացման սկզբունքները

(4 ժամ դասախոսություն)

1. Ընտրական իրավունքի հասկացությունը և բովանդակությունը:
2. Ընտրական իրավունքը օբյեկտիվ և սուբյեկտիվ իմաստով:
3. Ընտրական իրավունքի սկզբունքները և դրանց իրականացման երաշխիքները.
  - Ընդհանուր ընտրական իրավունք
  - Հավասար ընտրական իրավունք
  - Ուղղակի ընտրական իրավունք
  - Գաղտնի քվեարկություն
  - Ընտրությունների հրապարակայնություն
4. Ընտրական իրավունքի իրականացման սահմանափակումները /ցենզերը/:

Հարցեր 1-3 - անցկացվում է դասախոսություն:

Հարցեր 3 - 4 – ինքնություն աշխատանք. ուսանողները ծանոթանում են հանձնարարված գրականությանը և ՄԻԵԿ որոշումներին՝ տվյալ հարցերի վերաբերյալ անհրաժեշտ

գիտելիքներ ձեռք բերելու նպատակով: Նշված հարցերի վերաբերյալ ավելի խորը գիտելիքներ ձեռք բերելու նպատակով ուսանողներին հանձնարարվում է ինքնուրույն ուսումնասիրել հետևյալ գրականությունը. ա/ «Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրական իրավունք», պատ. խմբ. Ն.Ա.Այվազյան, Երևանի համալսարանի հրատարակչություն, Երևան, 2012, էջ 464-474. բ/ Taking a Case to the European Court of Human Rights, Second Edition, Philip Leach, Oxford, 2008. գ/ A Practitioners Guide to the European Convention on Human Rights, 3rd edition, Karen Reid, 2008.

Թեմային վերաբերող պարտադիր գրականություն

1. Հ.Թովմասյան, Վ.Պողոսյան, Ա.Ավետիսյան «Ընտրական օրենսդրության և ընտրական վարչարարության մասին». Երևան, 2007թ.
2. Եվրոպայի Խորհրդի Վենետիկի Հանձնաժողովի փորձագիտական եզրակացությունը ՀՀ ընտրական օրենսգրքի և դրա փոփոխությունների մասին
3. «Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրության մեկնաբանություններ». /ընդհանուր խմբագրություն՝ Գ.Հարությունյանի և Ա. Վաղարշյանի/. Երևան, 2010
4. «Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրական իրավունք» պատ. խմբ. Ն.Ա.Այվազյան, Երևանի համալսարանի հրատարակչություն, Երևան, 2012

Թեմային վերաբերող լրացուցիչ գրականություն

1. Вешняков А.А. “Избирательное право и избирательный процесс в Российской Федерации”. Учебник для ВУЗов, М., НОРМА, 2003 г.
2. Прецеденты Европейского суда по правам человека, Судебная практика, Юридический центр пресс, Санкт-Петербург, 2004.
3. Theory and practice of the European Convention on Human Rights, Forth Edition, Pieter van Dijk, Fried van Hoof, Arjen van Rijn, Leo Zwaak, Intersentia Oxford, 2006.
4. Taking a Case to the European Court of Human Rights, Second Edition, Philip Leach, Oxford, 2008.
5. A Practitioners Guide to the European Convention on Human Rights, 3rd editioin, Karen Reid, 2008.

Թեմա III Ընտրական համակարգը և դրա տեսակները

(1 ժամ դասախոսություն)

1. Ընտրական համակարգի հասկացությունը և տեսակները:
2. Մեծամասնական ընտրական համակարգի հասկացությունը և դրա տեսակները:
3. Համամասնական ընտրական համակարգի հասկացությունը և դրա տեսակները:

Հարցեր 1-2 - անցկացվում է դասախոսություն սխեմաների օգտագործմամբ:

Հարցեր 2-3 – ինքնուրույն աշխատանք. հանձնարարված գրականության հիման վրա ուսանողներն ավելի խորն են ծանոթանում թեմային: Նշված հարցերի վերաբերյալ ավելի խորը գիտելիքներ ձեռք բերելու նպատակով ուսանողներին հանձնարարվում է ինքնուրույն ուսումնասիրել հետևյալ գրականությունը. ա/ «Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրական իրավունք», պատ. խմբ. Ն.Ա.Այվազյան, Երևանի համալսարանի հրատարակչություն, Երևան, 2012, էջ 464-473. բ/ Եղյան Ռ.Հ. «ՀՀ ընտրական համակարգը». Երևան, 2000թ

Թեմային վերաբերող պարտադիր գրականություն

1. Հայաստանի Հանրապետության 1995թ. հուլիսի 5-ի Սահմանադրությունը /2005թ. նոյեմբերի 27-ի խմբագրությամբ/
2. ՀՀ Ընտրական օրենսգիրք, /ընդունվել է 26.05.2011թ/
3. Եղյան Ռ.Հ. «ՀՀ ընտրական համակարգը». Երևան, 2000թ.
4. Հարությունյան Ա.Շ. «Կուսակցություններ և ընտրություններ», Երևան, 1996
5. Лафитский Д.В., Касаткина Н.М. “Современные избирательные системы”. М., 2006.

Թեմային վերաբերող լրացուցիչ գրականություն

1. Հ.Թովմասյան, Վ.Պողոսյան, Ա.Ավետիսյան «Ընտրական օրենսդրության և ընտրական վարչարարության մասին». Երևան, 2007թ.
2. Եվրոպայի Խորհրդի Վենետիկի Հանձնաժողովի փորձագիտական եզրակացությունը ՀՀ ընտրական օրենսգրքի և դրա փոփոխությունների մասին
3. «Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրության մեկնաբանություններ»./ընդհանուր խմբագրություն՝ Գ.Հարությունյանի և Ա. Վաղարշյանի/. Երևան, 2010
4. «Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրական իրավունք», պատ. խմբ. Ն.Ա.Այվազյան, Երևանի համալսարանի հրատարակչություն, Երևան, 2012

Թեմա IV Ընտրական ցուցակները, ընտրատարածքները և տեղամասերը (2 ժամ դասախոսություն)

1. Ընտրողների ռեգիստրը վարելու և ընտրողների ցուցակները կազմելու կարգը:
2. Ընտրողներին ցուցակում ընդգրկելու կարգը: Ընտրական ցուցակներին ներկայացվող պահանջները:
3. Ընտրողների ցուցակների անճշտությունները վերացնելու վերաբերյալ դիմումներ տալու, դիմումները քննարկելու և ընտրողների ցուցակները ճշտելու կարգը:
4. Ընտրողների լրացուցիչ ցուցակները կազմելու կարգը:
5. Ընտրատարածքներ կազմելու կարգը:
6. Ընտրական տեղամասեր կազմելու կարգը:
7. Տեղամասային կենտրոն կազմելու կարգը:

Հարցեր 1-7 - անցկացվում է դասախոսություն խմբային քննարկման միջոցով:

Հարցեր 5-7 – ինքնուրույն աշխատանք. հանձնարարված գրականության և նորմատիվ իրավական ակտերի հիման վրա ուսանողներն ավելի խորն են ծանոթանում թեմային: Նշված հարցերի վերաբերյալ ավելի խորը գիտելիքներ ձեռք բերելու նպատակով ուսանողներին հանձնարարվում է ինքնուրույն ուսումնասիրել հետևյալ գրականությունը. ա/ «Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրական իրավունք» /պատ. խմբ. Ն.Ա.Այվազյան, Երևանի համալսարանի հրատարակչություն, Երևան, 2012, էջ 475-506. բ/ ՀՀ ընտրական օրենսգիրք, հոդվածներ 7-17:

Թեմային վերաբերող պարտադիր գրականություն

1. ՀՀ Ընտրական օրենսգիրք, /ընդունվել է 26.05.2011թ/
2. «Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրության մեկնաբանություններ»./ընդհանուր խմբագրություն՝ Գ.Հարությունյանի և Ա. Վաղարշյանի/. Երևան, 2010
3. «Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրական իրավունք», պատ. խմբ. Ն.Ա.Այվազյան, Երևանի համալսարանի հրատարակչություն, Երևան, 2012
4. Եղյան Ռ.Հ. «ՀՀ ընտրական համակարգը». Երևան, 2000թ.

Թեմային վերաբերող լրացուցիչ գրականություն

1. Հ.Թովմասյան, Վ.Պողոսյան, Ա.Ավետիսյան «Ընտրական օրենսդրության և ընտրական վարչարարության մասին». Երևան, 2007թ.:
2. Եվրոպայի Խորհրդի Վենետիկի Հանձնաժողովի փորձագիտական եզրակացությունը ՀՀ ընտրական օրենսգրքի և դրա փոփոխությունների մասին:

Թեմա V Նախընտրական քարոզչությունը և ընտրությունների ֆինանսավորումը

(2 ժամ դասախոսություն, 1 ժամ սեմինար)

1. Նախընտրական քարոզչությունը և դրա իրականացման ընդհանուր պայմանները:
2. Նախընտրական քարոզչության իրականացման եղանակները: Նախընտրական քարոզչության կազմակերպմամ կարգը գանգվածային լրատվության միջոցներով:
3. Նախընտրական քարոզչության հիմնական սկզբունքները:
4. Նախընտրական քարոզչության հիմնական սահմանափակումները:
5. Նախընտրական քարոզչության առանձնահատկությունները քաղաքական պաշտոն զբաղեցնող անձանց կողմից:
6. Նախընտրական հիմնադրամներ և քարոզչության ֆինանսավորում:
7. Ընտրությունների ֆինանսավորման նկատմամբ հսկողությունը:

Հարցեր 1-7 - անցկացվում է դասախոսություն՝ գուգորդված համապատասխան վիդեոֆիլմի ցուցադրմամբ:

Հարցեր 5-7 – ինքնուրույն աշխատանք. հանձնարարված գրականության և նորմատիվ իրավական ակտերի հիման վրա ուսանողներն ավելի խորն են ծանոթանում թեմային: Նշված հարցերի վերաբերյալ ավելի խորը գիտելիքներ ձեռք բերելու նպատակով ուսանողներին հանձնարարվում է ինքնուրույն ուսումնասիրել հետևյալ գրականությունը. ա/«Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրական իրավունք», պատ. խմբ. Ն.Ա.Այվազյան, Երևանի համալսարանի հրատարակչություն, Երևան, 2012, էջ 475-506. բ/ ՀՀ ընտրական օրենսգիրք, հոդվածներ 18-27:

Հարցեր 1-4 - անցկացվում է սեմինար պարապմունք՝ խմբային քննարկման միջոցով. ուսանողները բաժանվում են թիմերի և քննարկում առաջադրված խնդիրները:

Թեմային վերաբերող պարտադիր գրականություն

1. ՀՀ Ընտրական օրենսգիրք, /ընդունվել է 26.05.2011թ/
2. «Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրության մեկնաբանություններ». /ընդհանուր խմբագրություն՝ Գ.Հարությունյանի և Ա. Վաղարշյանի/. Երևան, 2010
3. «Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրական իրավունք», պատ. խմբ. Ն.Ա.Այվազյան, Երևանի համալսարանի հրատարակչություն, Երևան, 2012
4. Եղյան Ռ.Հ. «ՀՀ ընտրական համակարգը». Երևան, 2000 թ.

Թեմային վերաբերող լրացուցիչ գրականություն

3. Հ.Թովմասյան, Վ.Պողոսյան, Ա.Ավետիսյան «Ընտրական օրենսդրության և ընտրական վարչարարության մասին». Երևան, 2007թ.
4. Եվրոպայի Խորհրդի Վենետիկի Հանձնաժողովի փորձագիտական եզրակացությունը ՀՀ ընտրական օրենսգրքի և դրա փոփոխությունների մասին:

Թեմա VI

Թեմա VI Դիտորդների և վստահված անձանց դերը և նշանակությունը

(1 ժամ դասախոսություն)

1. Դիտորդական առաքելության հավատարմագրման կարգը և պայմանները:
2. Դիտորդների իրավասությունը, գործունեության հետևանքները:
3. Վստահված անձանց կարգավիճակը և դրանց նշանակությունը անձանց կողմից իրենց ընտրվելու իրավունքի ապահովման առումով:

Հարցեր 1-3 - անցկացվում է դասախոսություն:

Հարցեր 2-3 – ինքնուրույն աշխատանք. հանձնարարված գրականության և նորմատիվ իրավական ակտերի հիման վրա ուսանողներն ավելի խորն են ծանոթանում թեմային: Նշված հարցերի վերաբերյալ ավելի խորը գիտելիքներ ձեռք բերելու նպատակով ուսանողներին հանձնարարվում է ինքնուրույն ուսումնասիրել հետևյալ գրականությունը. ա/ «Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրական իրավունք», պատ. խմբ. Ն.Ա.Այվազյան, Երևանի համալսարանի հրատարակչություն, Երևան, 2012, էջ 475-506. բ/ ՀՀ ընտրական օրենսգիրք, հոդվածներ 29-33:

Թեմային վերաբերող պարտադիր գրականություն

1. ՀՀ Ընտրական օրենսգիրք, /ընդունվել է 26.05.2011թ./
2. «Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրության մեկնաբանություններ»./ընդհանուր խմբագրություն՝ Գ.Հարությունյանի և Ա. Վաղարշյանի/. Երևան, 2010:
3. «Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրական իրավունք», պատ. խմբ. Ն.Ա.Այվազյան, Երևանի համալսարանի հրատարակչություն, Երևան, 2012
4. Եղյան Ռ.Հ. «ՀՀ ընտրական համակարգը». Երևան, 2000 թ.

Թեմային վերաբերող լրացուցիչ գրականություն

1. Հ.Թովմասյան, Վ.Պողոսյան, Ա.Ավետիսյան «Ընտրական օրենսդրության և ընտրական վարչարարության մասին». Երևան, 2007թ.
2. Եվրոպայի Խորհրդի Վենետիկի Հանձնաժողովի փորձագիտական եզրակացությունը ՀՀ ընտրական օրենսգրքի և դրա փոփոխությունների մասին
3. Հակոբյան Հ.Հ. «Պատլամենտը եւ պատլամենտարիզմը Հայաստանի Հանրապետությունում»/գիտ. խմբ.՝ Գ. Հարությունյան. Եր.: Տիգրան Մեծ, 2007.

Թեմա VII Ընտրական հանձնաժողովներ

(2 ժամ դասախոսություն, 1 ժամ սեմինար)

1. Ընտրական հանձնաժողովները և դրանց ձևավորման կարգն ու պայմանները:
2. Ընտրական հանձնաժողովների գործունեության կազմակերպման կարգը: Հանձնաժողովների լիազորությունները:
3. Հանձնաժողովների որոշումների բողոքարկման կարգն ու պայմանները:

Հարցեր 1-2 - անցկացվում է դասախոսություն:

Հարց 2 – ինքնուրույն աշխատանք. հանձնարարված գրականության և նորմատիվ իրավական ակտերի հիման վրա ուսանողներն ավելի խորն են ծանոթանում թեմային: Նշված հարցերի վերաբերյալ ավելի խորը գիտելիքներ ձեռք բերելու նպատակով ուսանողներին

հանձնարարվում է ինքնուրույն ուսումնասիրել հետևյալ գրականությունը. ա/ «Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրական իրավունք», պատ. խմբ. Ն.Ա.Այվազյան, Երևանի համալսարանի հրատարակչություն, Երևան, 2012, էջ 475-506. բ/ ՀՀ ընտրական օրենսգիրք, հոդվածներ 34-53:

Հարցեր 2-3 - անցկացվում է սեմինար պարապմունք՝ խմբային քննարկման միջոցով:

Թեմային վերաբերող պարտադիր գրականություն

1. ՀՀ Ընտրական օրենսգիրք, /ընդունվել է 26.05.2011թ/
2. «Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրության մեկնաբանություններ»./ընդհանուր խմբագրություն՝ Գ.Հարությունյանի և Ա. Վաղարշյանի/. Երևան, 2010:
3. «Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրական իրավունք», պատ. խմբ. Ն.Ա.Այվազյան, Երևանի համալսարանի հրատարակչություն, Երևան, 2012

Թեմային վերաբերող լրացուցիչ գրականություն

1. Հ.Թովմասյան, Վ.Պողոսյան, Ա.Ավետիսյան «Ընտրական օրենսդրության և ընտրական վարչարարության մասին». Երևան, 2007թ.
2. Եվրոպայի Խորհրդի Վենետիկի Հանձնաժողովի փորձագիտական եզրակացությունը ՀՀ ընտրական օրենսգրքի և դրա փոփոխությունների մասին

Թեմա VIII Քվեարկությունը և դրա անցկացման պայմանները

(2 ժամ դասախոսություն, 1 ժամ սեմինար)

1. Քվեարկության նախապատրաստումը և կազմակերպումը:
2. Քվեարկության կազմակերպումը դիվանագիտական և հյուպատոսական ներկայացուցչություններում և ձեռքակալված և կալանավորված անձանց պահելու վայրում:
3. Քվեարկության սկիզբը, կարգը. Ընտրողների գրանցումը:
4. Քվեարկության անցկացումը:

Հարցեր 1-2 – - անցկացվում է դասախոսություն գուգորդված համապատասխան վիդեոֆիլմի ցուցադրմամբ:

Հարցեր 1-3 – ինքնուրույն աշխատանք. հանձնարարված գրականության և նորմատիվ իրավական ակտերի հիման վրա ուսանողներն ավելի խորն են ծանոթանում թեմային: Նշված հարցերի վերաբերյալ ավելի խորը գիտելիքներ ձեռք բերելու նպատակով ուսանողներին հանձնարարվում է ինքնուրույն ուսումնասիրել հետևյալ գրականությունը. ա/ «Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրական իրավունք», պատ. խմբ. Ն.Ա.Այվազյան, Երևանի համալսարանի հրատարակչություն, Երևան, 2012, էջ 506-512. բ/ ՀՀ ընտրական օրենսգիրք, հոդվածներ 54-66:

Հարց 4 - անցկացվում է սեմինար պարապմունք՝ խմբային քննարկման միջոցով. ուսանողները բաժանվում են թիմերի և քննարկում առաջադրված խնդիրները:

Թեմային վերաբերող պարտադիր գրականություն

1. ՀՀ Ընտրական օրենսգիրք, /ընդունվել է 26.05.2011թ/
2. «Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրության մեկնաբանություններ»./ընդհանուր խմբագրություն՝ Գ.Հարությունյանի և Ա. Վաղարշյանի/. Երևան, 2010

3. «Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրական իրավունք», պատ. խմբ. Ն.Ա.Այվազյան, Երևանի համալսարանի հրատարակչություն, Երևան, 2012
4. Եղյան Ռ.Հ. «ՀՀ ընտրական համակարգը». Երևան, 2000 թ.

Թեմային վերաբերող լրացուցիչ գրականություն

1. Հ.Թովմասյան, Վ.Պողոսյան, Ա.Ավետիսյան «Ընտրական օրենսդրությունը և ընտրական վարչարարության մասին». Երևան, 2007թ.
2. Եվրոպայի Խորհրդի Վենետիկի Հանձնաժողովի փորձագիտական եզրակացությունը ՀՀ ընտրական օրենսգրքի և դրա փոփոխությունների մասին
3. Հակոբյան Հ.Հ. «Պառլամենտը եւ պառլամենտարիզմը Հայաստանի Հանրապետությունում» /գիտ. խմբ. Գ. Հարությունյան. Եր.: Տիգրան Մեծ, 2007.
4. Маклаков В.В. Конституционное право зарубежных стран. Общая часть. М., 2006.
5. Лафитский Д.В., Касаткина Н.М. “Современные избирательные системы”. М., 2006 г.

Թեմա IX Քվեարկության արդյունքները ամփոփելու կարգը

(1 ժամ դասախոսություն, 1 ժամ սեմինար)

1. Ընտրությունների արդյունքների ամփոփման կարգն ու պայմանները:
2. Չայները հաշվելու ընթացակարգը և դրա ազդեցությունը ընտրության արդյունքների վրա:
3. Չայները հաշվելու մեթոդը:

Հարցեր 1-2 - անցկացվում է դասախոսություն սխեմաների օգտագործմամբ:

Հարցեր 1-3 – ինքնուրույն աշխատանք. հանձնարարված գրականության հիման վրա ուսանողներն ավելի խորն են ծանոթանում թեմային: Նշված հարցերի վերաբերյալ ավելի խորը գիտելիքներ ձեռք բերելու նպատակով ուսանողներին հանձնարարվում է ինքնուրույն ուսումնասիրել հետևյալ գրականությունը. ա/ «Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրական իրավունք», պատ. խմբ. Ն.Ա.Այվազյան, Երևանի համալսարանի հրատարակչություն, Երևան, 2012, էջ 512-524. բ/ ՀՀ ընտրական օրենսգիրք, հոդվածներ 67-75:

Հարց 3 - անցկացվում է սեմինար պարապմունք խնդրահարույց հարցերի քննարկման նպատակով:

Թեմային վերաբերող պարտադիր գրականություն

1. ՀՀ Ընտրական օրենսգիրք, /ընդունվել է 26.05.2011թ/
2. «Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրության մեկնաբանություններ». /ընդհանուր խմբագրություն՝ Գ.Հարությունյանի և Ա. Վաղարշյանի/. Երևան, 2010
3. «Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրական իրավունքվ, պատ. խմբ. Ն.Ա.Այվազյան, Երևանի համալսարանի հրատարակչություն, Երևան, 2012:
4. Եղյան Ռ.Հ. «ՀՀ ընտրական համակարգը». Երևան, 2000թ.

Թեմային վերաբերող լրացուցիչ գրականություն

1. Հ.Թովմասյան, Վ.Պողոսյան, Ա.Ավետիսյան «Ընտրական օրենսդրությունը և ընտրական վարչարարության մասին». Երևան, 2007թ.
2. Եվրոպայի Խորհրդի Վենետիկի Հանձնաժողովի փորձագիտական եզրակացությունը ՀՀ ընտրական օրենսգրքի և դրա փոփոխությունների մասին

3. Հակոբյան Հ.Հ. «Պառլամենտը եւ պառլամենտարիզմը Հայաստանի Հանրապետությունում» /գիտ. խմբ.՝ Գ. Հարությունյան. Եր.: Տիգրան Մեծ, 2007.
4. Маклаков В.В. Конституционное право зарубежных стран. Общая часть. М., 2006.
5. Лафитский Д.В., Касаткина Н.М. “Современные избирательные системы”. М., 2006г.

Թեմա X Հանրապետության Նախագահի ընտրությունները

(2 ժամ դասախոսություն, 1 ժամ սեմինար)

1. ՀՀ Նախագահի թեկնածուին ներկայացվող պահանջներ, առաջադրվելու կարգ:
2. ՀՀ Նախագահի թեկնածուի իրավական կարգավիճակը:
3. ՀՀ Նախագահի թեկնածուի գրանցումը մերժելը, անվավեր և ուժը կորցրած ճանաչելը:
4. ՀՀ Նախագահի թեկնածուի նախընտրական հիմնադրամը:
5. ՀՀ Նախագահի թեկնածուի նախընտրական քարոզչությունը:
6. Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի որոշումները ՀՀ Նախագահի ընտրությունների հետ կապված:
7. ՀՀ Նախագահի նոր և արտահերթ ընտրություններ:

Հարցեր 1-7 - անցկացվում է դասախոսություն:

Հարցեր 2-4 – ինքնուրույն աշխատանք. հանձնարարված գրականության և նորմատիվ իրավական ակտերի հիման վրա ուսանողներն ավելի խորն են ծանոթանում թեմային: Նշված հարցերի վերաբերյալ ավելի խորը գիտելիքներ ձեռք բերելու նպատակով ուսանողներին հանձնարարվում է ինքնուրույն ուսումնասիրել հետևյալ գրականությունը. ա/ «Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրական իրավունք», պատ. խմբ. Ն.Ա.Այվազյան, Երևանի համալսարանի հրատարակչություն, Երևան, 2012, էջ 529-533. բ/ ՀՀ ընտրական օրենսգիրք, հոդվածներ 88- 101:

Հարցեր 5-7 - անցկացվում է սեմինար պարապմունք՝ խմբային քննարկման միջոցով:

Թեմային վերաբերող պարտադիր գրականություն

1. ՀՀ Ընտրական օրենսգիրք, /ընդունվել է 26.05.2011թ/
2. Գ.Մուրադյան, Հ.Թովմասյան, «Ընտրական վեճերը Հայաստանի Հանրապետությունում», Գիտագործնական ձեռնարկ, Երևան, 2007թ
3. «Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրության մեկնաբանություններ»./ընդհանուր խմբագրություն՝ Գ.Հարությունյանի և Ա. Վաղարշյանի/. Երևան, 2010:
4. «Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրական իրավունք», պատ. խմբ. Ն.Ա.Այվազյան, Երևանի համալսարանի հրատարակչություն, Երևան, 2012

Թեմային վերաբերող լրացուցիչ գրականություն

1. Հ.Թովմասյան, Վ.Պողոսյան, Ա.Ավետիսյան «Ընտրական օրենսդրության և ընտրական վարչարարության մասին». Երևան, 2007թ.
2. Եվրոպայի Խորհրդի Վենետիկի Հանձնաժողովի փորձագիտական եզրակացությունը ՀՀ ընտրական օրենսգրքի և դրա փոփոխությունների մասին
3. Маклаков В.В. Конституционное право зарубежных стран. Общая часть. М., 2006.
4. Маклаков В.В. Сравнительное избирательное право. Учебное пособие. НОРМА, 2003 г.
5. Лафитский Д.В., Касаткина Н.М. “Современные избирательные системы”. М., 2006 г.

Թեմա XI Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի ընտրությունները

(2 ժամ դասախոսություն, 1 ժամ սեմինար)

1. ՀՀ Ազգային ժողովի պատգամավորի թեկնածուին ներկայացվող պահանջներ, առաջադրվելու կարգը:
2. ՀՀ Ազգային ժողովի պատգամավորի թեկնածուի իրավական կարգավիճակը:
3. ՀՀ Ազգային ժողովի պատգամավորի թեկնածուի գրանցումը մերժելը, անվավեր և ուժը կորցրած ճանաչելը:
4. ՀՀ Ազգային ժողովի պատգամավորի թեկնածուի նախընտրական հիմնադրամը:
5. ՀՀ Ազգային ժողովի ընտրությունների արդյունքների ամփոփումը:

Հարցեր 1-5 - անցկացվում է դասախոսություն:

Հարցեր 2-4 – ինքնուրույն աշխատանք. հանձնարարված գրականության և նորմատիվ իրավական ակտերի հիման վրա ուսանողներն ավելի խորն են ծանոթանում թեմային: Նշված հարցերի վերաբերյալ ավելի խորը գիտելիքներ ձեռք բերելու նպատակով ուսանողներին հանձնարարվում է ինքնուրույն ուսումնասիրել հետևյալ գրականությունը. ա/ «Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրական իրավունք», պատ. խմբ. Ն.Ա.Այվազյան, Երևանի համալսարանի հրատարակչություն, Երևան, 2012, էջ 556-564. բ/ ՀՀ ընտրական օրենսգիրք, հոդվածներ 106-129:

Հարց 5 - անցկացվում է սեմինար պարապմունք՝ խմբային քննարկման միջոցով:

Թեմային վերաբերող պարտադիր գրականություն

1. ՀՀ Ընտրական օրենսգիրք, /ընդունվել է 26.05.2011թ/
2. Գ.Մուրադյան, Հ.Թովմասյան «Ընտրական վեճերը Հայաստանի Հանրապետությունում», Գիտագործնական ձեռնարկ, Երևան, 2007թ
3. «Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրության մեկնաբանություններ»./ընդհանուր խմբագրություն՝ Գ.Հարությունյանի և Ա. Վաղարշյանի/. Երևան, 2010
4. «Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրական իրավունք», պատ. խմբ. Ն.Ա.Այվազյան, Երևանի համալսարանի հրատարակչություն, Երևան, 2012

Թեմային վերաբերող լրացուցիչ գրականություն

1. Հ.Թովմասյան, Վ.Պողոսյան, Ա.Ավետիսյան «Ընտրական օրենսդրության և ընտրական վարչարարության մասին». Երևան, 2007թ.
2. Եվրոպայի Խորհրդի Վենետիկի Հանձնաժողովի փորձագիտական եզրակացությունը ՀՀ ընտրական օրենսգրքի և դրա փոփոխությունների մասին
3. Маклаков В.В. Конституционное право зарубежных стран. Общая часть. М., 2006.
4. Маклаков В.В. Сравнительное избирательное право. Учебное пособие. НОРМА, 2003 г.
5. Лафитский Д.В., Касаткина Н.М. “Современные избирательные системы”. М., 2006 г.

Թեմա XII Հայաստանի Հանրապետության տեղական ինքնակառավարման մարմինների ընտրությունները

(2 ժամ դասախոսություն, 1 ժամ սեմինար)

1. Համայնքի ղեկավարի և ավագանու անդամի թեկնածուներ առաջադրելը:
2. Համայնքի ղեկավարի և ավագանու անդամի թեկնածուի գրանցումը մերժելը, անվավեր և ուժը կորցրած ճանաչելը:

3. Համայնքի ղեկավարի և ավագանու անդամի թեկնածուի իրավական կարգավիճակը:
4. Համայնքի ղեկավարի ընտրությունների արդյունքների ամփոփումը:
5. Համայնքի ավագանու անդամների ընտրությունների արդյունքների ամփոփումը:
6. Տեղական ինքնակառավարման մարմինների նոր և արտահերթ ընտրություններ նշանակելը:

Հարցեր 1-6 - անցկացվում է դասախոսություն:

Հարցեր 2-6 – ինքնուրույն աշխատանք. հանձնարարված գրականության և նորմատիվ իրավական ակտերի հիման վրա ուսանողներն ավելի խորն են ծանոթանում թեմային: Նշված հարցերի վերաբերյալ ավելի խորը գիտելիքներ ձեռք բերելու նպատակով ուսանողներին հանձնարարվում է ինքնուրույն ուսումնասիրել հետևյալ գրականությունը. ա/ «Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրական իրավունք», պատ. խմբ. Ն.Ա.Այվազյան, Երևանի համալսարանի հրատարակչություն, Երևան, 2012, էջ 520-525. բ/ ՀՀ ընտրական օրենսգիրք, հոդվածներ 133-138, 143-144, 154-159, 165:

Հարցեր 5-6 - անցկացվում է սեմինար պարապմունք՝ խմբային քննարկման միջոցով:

Թեմային վերաբերող պարտադիր գրականություն

1. ՀՀ Ընտրական օրենսգիրք, /ընդունվել է 26.05.2011թ./
2. Գ.Մուրադյան, Հ.Թովմասյան, «Ընտրական վեճերը Հայաստանի Հանրապետությունում», Գիտագործնական ձեռնարկ, Երևան, 2007թ
3. «Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրության մեկնաբանություններ». /ընդհանուր խմբագրություն՝ Գ.Հարությունյանի և Ա. Վաղարշյանի/. Երևան, 2010
4. «Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրական իրավունք», պատ. խմբ. Ն.Ա.Այվազյան, Երևանի համալսարանի հրատարակչություն, Երևան, 2012

Թեմային վերաբերող լրացուցիչ գրականություն

1. Հ.Թովմասյան, Վ.Պողոսյան, Ա.Ավետիսյան «Ընտրական օրենսդրության և ընտրական վարչարարության մասին». Երևան, 2007թ.
2. Եվրոպայի Խորհրդի Վենետիկի Հանձնաժողովի փորձագիտական եզրակացությունը ՀՀ ընտրական օրենսգրքի և դրա փոփոխությունների մասին
3. Маклаков В.В. Конституционное право зарубежных стран. Общая часть. М., 2006.
4. Маклаков В.В. Сравнительное избирательное право. Учебное пособие. НОРМА, 2003 г.
5. Лафитский Д.В., Касаткина Н.М. “Современные избирательные системы”. М., 2006 г.

Թեմա XIII Ընտրական վեճեր

(1 ժամ դասախոսություն, 1 ժամ սեմինար)

1. Ընտրական վեճերի հասկացությունը:
2. Ընտրական վեճերի լուծումը դատական կարգով:
3. Ընտրական վեճերի լուծումը ՀՀ սահմանադրական դատարանի կողմից:

Հարցեր 1-3 - անցկացվում է դասախոսություն:

Հարցեր 2-3 – ինքնուրույն աշխատանք. ուսանողները ծանոթանում են հանձնարարված գրականությանը՝ տվյալ հարցերի վերաբերյալ անհրաժեշտ գիտելիքներ ձեռք բերելու նպատակով:

Հարցեր 2-3- անցկացվում է սեմինար պարապմունք՝ խմբային քննարկման միջոցով. ուսանողները բաժանվում են թիմերի և քննարկում առաջադրված խնդիրները:

Թեմային վերաբերող պարտադիր գրականություն

1. ՀՀ Ընտրական օրենսգիրք, /ընդունվել է 26.05.2011թ./
2. Գ.Մուրադյան, Հ.Թովմասյան «Ընտրական վեճերը Հայաստանի Հանրապետությունում», Գիտագործնական ձեռնարկ, Երևան, 2007թ
3. «Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրության մեկնաբանություններ»./ընդհանուր խմբագրություն՝ Գ.Հարությունյանի և Ա. Վաղարշյանի/. Երևան, 2010
4. «Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրական իրավունք», պատ. խմբ. Ն.Ա.Այվազյան, Երևանի համալսարանի հրատարակչություն, Երևան, 2012:

Թեմային վերաբերող լրացուցիչ գրականություն

1. Հ.Թովմասյան, Վ.Պողոսյան, Ա.Ավետիսյան «Ընտրական օրենսդրության և ընտրական վարչարարության մասին». Երևան, 2007թ.
2. Եվրոպայի Խորհրդի Վենետիկի Հանձնաժողովի փորձագիտական եզրակացությունը ՀՀ ընտրական օրենսգրքի և դրա փոփոխությունների մասին
3. Маклаков В.В. Конституционное право зарубежных стран. Общая часть. М., 2006.
4. Прецеденты Европейского суда по правам человека, Судебная практика, Юридический центр пресс, Санкт-Петербург, 2004.
5. Theory and practice of the European Convention on Human Rights, Forth Edition, Pieter van Dijk, Fried van Hoof, Arjen van Rijn, Leo Zwaak, Intersentia Oxford, 2006.
6. A Practitioners Guide to the European Convention on Human Rights, 3rd edition, Karen Reid, 2008.

ԱՌԱՋԱՐԿՎՈՂ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Տեսական աղբյուրներ

3. «Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրական իրավունք», պատ. խմբ. Ն.Ա.Այվազյան, Երևանի համալսարանի հրատարակչություն, Երևան, 2012
4. Այվազյան Ն.Ա., Այվազյան Ա.Ն. «Սահմանադրության էությունը և բովանդակությունը» Երևան, 2005
5. Հակոբյան Հ.Հ. «Պառլամենտը եւ պառլամենտարիզմը Հայաստանի Հանրապետությունում» /գիտ. խմբ.՝ Գ. Հարությունյան. Եր.: Տիգրան Մեծ, 2007.
6. Հարությունյան Ա.Շ. վճուսակցություններ և ընտրություններ», Երևան, 1996
7. Հ.Թովմասյան, Վ.Պողոսյան, Ա.Ավետիսյան «Ընտրական օրենսդրության և ընտրական վարչարարության մասին». Երևան, 2007թ.
8. Գ.Մուրադյան, Հ.Թովմասյան «Ընտրական վեճերը Հայաստանի Հանրապետությունում», Գիտագործնական ձեռնարկ, Երևան, 2007թ
9. Եվրոպայի Խորհրդի Վենետիկի Հանձնաժողովի փորձագիտական եզրակացությունը ՀՀ ընտրական օրենսգրքի և դրա փոփոխությունների մասին
10. Եղյան Ռ.Հ. «ՀՀ ընտրական համակարգը». Երևան, 2000 թ:
11. «Սահմանադրական բարեփոխումները Հայաստանում» /սյուրթերի ժողովածու/. Երևան, 2005

12. Խաչատրյան Հ.Ս «Իշխանությունների տարանջատում և պառլամենտարիզմ», Երևան, «Արեգ», 1994
13. Պողոսյան Վ., Թովմասյան Հ. Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրության փոփոխությունների նախագիծը. Համառոտ պարզաբանումներ. Եր.: 2005
14. Авакьян С.А. Парламентаризм в России: Идеи и решения. //Вестник Московского университета. Серия: Право. 2006.
15. Амиантов. А. Конституционные принципы парламентаризма. М., 2007.
16. Арабаев А. А. Парламент и парламентаризм: Соотношение понятий //Российский юридический журнал. 2005.
17. Баранова Е. А. Парламентаризм как составляющая часть правового государства //Вестник Саратовской государственной академии права. 2007. № 2.
18. Булаков О.Н. Парламентское право. Учеб. пособие. М.: Юриспруденция, 2002.
19. Булаков О.Н. Парламентаризм как основа осуществления государственной власти/ О.Н. Булаков // Государственная власть и местное самоуправление. 2003. № 5.
20. Введение в избирательное право. Учебное пособие. М., 2003 г.
21. Вешняков А.А. “Избирательное право и избирательный процесс в Российской Федерации”. Учебник для ВУЗов, М., НОРМА, 2003 г.
22. Выстропова А.В. Парламентское право России. Учебное пособие. Волгоград: Издательство Волгоградского госуниверситета 2001.
23. Джангирян Ж. Национальное собрание (парламент) республики Армения в системе органов государственной власти. М., 2004.
24. Катков Д.Б., Корчиго Е.В. “Избирательное право. Учебное пособие. М., 2001.
25. Коблер А.И. Избирательные технологии: РФ и зарубежье. М., Изд –во “БЕК”, 1995.
26. Маклаков В.В. Конституционное право зарубежных стран. Общая часть. М., 2006.
27. Маклаков В.В. Зарубежное избирательное право. Учебное пособие. НОРМА, 2003 г.
28. Маклаков В.В. Сравнительное избирательное право. Учебное пособие. НОРМА, 2003 г.
29. Лафитский Д.В., Касаткина Н.М. “Современные избирательные системы”. М., 2006 г.
30. Маклаков В.В. Конституционное право зарубежных стран. Общая часть. М., 2006.
31. Мясников А.П. “Избирательные системы: Становление и развитие”. Ростов на Дону, 2006 г.
32. Овсепян Ж.И. Становление парламентаризма в России. Учебное пособие. Ростов-на-Дону: СКАГС, 2000.
33. Пылин В.В. “Избирательное и референдумное право в Российской Федерации”. Санкт-Петербург, 2003 г.
34. Сборник избирательных законов стран Центральной и Восточной Европы. Киев, 1995.
35. Федосов П.А. Двухпалатные парламенты: европейский и отечественный опыт/ П.А. Федосов // ПОЛИС: Политические исследования. 2001.
36. Чиркин В.Е. Конституционное право зарубежных стран: практикум. 2-е издание. “Норма”, М., 2007.
37. “Theory and practice of the European Convention on Human Rights, Forth Edition, Pieter van Dijk, Fried van Hoof, Arjen van Rijn, Leo Zwaak, Intersentia Oxford, 2006,
38. A Practitioners Guide to the European Convention on Human Rights, 3rd editioin, Karen Reid, 2008.
39. Ronald D. Rodunda. The Modern Constitutional Law. West Publ. Co., 1993.

Իրավական փաստաթղթեր

1. Հայաստանի Հանրապետության 1995թ. հուլիսի 5-ի Սահմանադրությունը /2005թ. նոյեմբերի 27-ի խմբագրությամբ/

2. ՀՀ օրենքը «Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի կանոնակարգ» /ընդունվել է 20.02.2002թ./
3. ՀՀ Ընտրական օրենսգիրք, /ընդունվել է 26.05.2012/
4. ՀՀ Քրեական օրենսգիրք /ընդունվել է 18.04.2003/
5. ՀՀ օրենքը «Իրավական ակտերի մասին»/ընդունվել է 03.04.2002թ./
6. ՀՀ օրենքը «ՀՀ հանրաքվեի մասին» /ընդունվել է 12.09.2001թ./
7. ՀՀ օրենքը «Սահմանադրական դատարանի մասին» /ընդունվել է 01.06.2006թ./
8. ՀՀ օրենքը «Կուսակցությունների մասին» /ընդունվել է 03.07.2002թ./
9. ՀՀ օրենքը «Հեռուստատեսության և ռադիոյի մասին» /ընդունվել է 09.10.2000թ./
10. ՀՀ օրենքը «Զանգվածային լրատվության մասին» /ընդունվել է 08.02.2004 թ./

ՀԱՐՑԱՇԱՐ

«Ընտրական իրավունք» առարկայի առաջին ընթացիկ ստուգման

1. Ընտրությունների իրավական բնութագիրը, դերը և նշանակությունը
2. Ընտրական իրավունքը որպես իրավունքի ինքնուրույն ճյուղ
3. Ընտրական իրավունքի կարգավորման առարկան և մեթոդը
4. Ընտրական իրավունքի աղբյուրները
5. Ընտրական իրավունքի հասկացությունը և բովանդակությունը
6. Ընտրական իրավունքը օբյեկտիվ և սուբյեկտիվ իմաստով
7. Ընտրական իրավունքի սկզբունքները և դրանց իրականացման երաշխիքները
8. Ընդհանուր ընտրական իրավունք
9. Հավասար ընտրական իրավունք
10. Ուղղակի ընտրական իրավունք
11. Գաղտնի քվեարկություն
12. Ընտրությունների հրապարակայնություն
13. Ընտրական իրավունքի իրականացման սահմանափակումները /ցենզերը/
14. Ընտրական համակարգի հասկացությունը և տեսակները
15. Մեծամասնական ընտրական համակարգի հասկացությունը և դրա տեսակները
16. Համամասնական ընտրական համակարգի հասկացությունը և դրա տեսակները
17. Ընտրողների ռեգիստրը վարելու և ընտրողների ցուցակները կազմելու կարգը
18. Ընտրողներին ցուցակում ընդգրկելու կարգը
19. Ընտրողներին ցուցակներին ներկայացվող պահանջները
20. Ընտրողների ցուցակների անճշտությունները վերացնելու վերաբերյալ դիմումներ տալու, դիմումները քննարկելու և ընտրողների ցուցակները ճշտելու կարգը
21. Ընտրողների լրացուցիչ ցուցակները կազմելու կարգը
22. Ընտրատարածքներ կազմելու կարգը
23. Ընտրական տեղամասեր կազմելու կարգը
24. Տեղամասային կենտրոն կազմելու կարգը
25. Նախընտրական քարոզչությունը և դրա իրականացման ընդհանուր պայմանները
26. Նախընտրական քարոզչության իրականացման եղանակները
27. Նախընտրական քարոզչության կազմակերպմամբ կարգը զանգվածային լրատվության միջոցներով
28. Նախընտրական քարոզչության հիմնական սկզբունքները
29. Նախընտրական քարոզչության հիմնական սահմանափակումները
30. Նախընտրական քարոզչության առանձնահատկությունները քաղաքական պաշտոն գրադեցնող անձանց կողմից
31. Նախընտրական հիմնադրամներ և քարոզչության ֆինանսավորում
32. Ընտրությունների ֆինանսավորման նկատմամբ հսկողությունը
33. Դիտորդական առաքելության հավատարմագրման կարգը և պայմանները
34. Դիտորդների իրավասությունը, գործունեության հետևանքները
35. Վստահված անձանց կարգավիճակը և դրանց նշանակությունը անձանց կողմից իրենց ընտրվելու իրավունքի ապահովման առումով
36. Ընտրական հանձնաժողովները և դրանց ձևավորման կարգն ու պայմանները
37. Ընտրական հանձնաժողովների գործունեության կազմակերպման կարգը
38. Ընտրական հանձնաժողովների լիազորությունները
39. Հանձնաժողովների որոշումների բողոքարկման կարգն ու պայմանները

ՀԱՐՑԱՇԱՐ

«Ընտրական իրավունք» առարկայի երկրորդ ընթացիկ ստուգման

1. Քվեարկության նախապատրաստումը և կազմակերպումը:
2. Քվեարկության կազմակերպումը դիվանագիտական և հյուպատոսական ներկայացուցչություններում և ձեռքակալված և կալանավորված անձանց պահելու վայրում
3. Քվեարկության սկիզբը, կարգը
4. Ընտրողների գրանցումը
5. Քվեարկության անցկացումը
6. Ընտրությունների արդյունքների ամփոփման կարգն ու պայմանները
7. Չայները հաշվելու ընթացակարգը և դրա ազդեցությունը ընտրության արդյունքների վրա
8. Չայները հաշվելու մեթոդը
9. ՀՀ Նախագահի թեկնածուին ներկայացվող պահանջներ, առաջադրվելու կարգ
10. ՀՀ Նախագահի թեկնածուի իրավական կարգավիճակը
11. ՀՀ Նախագահի թեկնածուի գրանցումը մերժելը, անվավեր և ուժը կորցրած ճանաչելը
12. ՀՀ Նախագահի թեկնածուի նախընտրական հիմնադրամը
13. ՀՀ Նախագահի թեկնածուի նախընտրական քարոզչությունը
14. Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի որոշումները ՀՀ Նախագահի ընտրությունների հետ կապված
15. ՀՀ Նախագահի նոր և արտահերթ ընտրություններ
16. ՀՀ Ազգային ժողովի պատգամավորի թեկնածուին ներկայացվող պահանջներ, առաջադրվելու կարգը
17. ՀՀ Ազգային ժողովի պատգամավորի թեկնածուի իրավական կարգավիճակը
18. ՀՀ Ազգային ժողովի պատգամավորի թեկնածուի գրանցումը մերժելը, անվավեր և ուժը կորցրած ճանաչելը
19. ՀՀ Ազգային ժողովի պատգամավորի թեկնածուի նախընտրական հիմնադրամը
20. ՀՀ Ազգային ժողովի ընտրությունների արդյունքների ամփոփումը
21. Համայնքի ղեկավարի և ավագանու անդամի թեկնածուներ առաջադրելը
22. Համայնքի ղեկավարի և ավագանու անդամի թեկնածուի գրանցումը մերժելը, անվավեր և ուժը կորցրած ճանաչելը
23. Համայնքի ղեկավարի և ավագանու անդամի թեկնածուի իրավական կարգավիճակը
24. Համայնքի ղեկավարի ընտրությունների արդյունքների ամփոփումը
25. Համայնքի ավագանու անդամների ընտրությունների արդյունքների ամփոփումը
26. Տեղական ինքնակառավարման մարմինների նոր և արտահերթ ընտրություններ նշանակելը
27. ՀՀ Նախագահի թեկնածուին ներկայացվող պահանջներ, առաջադրվելու կարգ
28. Ընտրական վեճերի հասկացությունը
29. Ընտրական վեճերի լուծումը դատական կարգով
30. Ընտրական վեճերի լուծումը ՀՀ սահմանադրական դատարանի կողմից